

THE EFFECT OF EXERCISE AS A SUPPLEMENT TO QUALITY OF LIFE IN ELDERLY MEN BASED ON EUROQOL: A CROSS-SECTIONAL STUDY

Kerimhan Kaynak^{1,a*}, Gül Bahar Bayıroğlu^{2,b}

¹ Faculty of sports sciences, Erciyes University, Kayseri, Türkiye

² Faculty of sports sciences, Süleyman Demirel University, Isparta, Türkiye

*Corresponding author

Research Article

History

Received: 14/05/2024

Accepted: 07/08/2024

Copyright © 2017 by Cumhuriyet
University, Faculty of Sports
Science. All rights reserved.

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the awareness of sport sciences students about social security in terms of gender, age, sport type and department of study variables. The population of the study consists of 1417 students studying at Erciyes University Faculty of Sport Sciences. The sample group consisted of a total of 302 students selected by simple random method. Personal information form and social security awareness scale were used as data collection tools. The research was conducted using the survey model, one of the quantitative research methods. Frequency, arithmetic mean, standard deviation, kurtosis and skewness values were calculated to analyze the data obtained. Independent sample t test was preferred for the comparison of paired groups. One-way analysis of variance test was used for the comparison of multiple groups. If there was a statistically significant difference in one-way analysis of variance test analysis, LSD test was preferred and comparisons between groups were made.

As a result, it has been determined that the awareness of sport sciences students about social security is at a low level, while it differs according to age and sport type variables, it does not differ according to gender and department of study variables. It is thought that this situation is due to the fact that the participants, both as students and athletes, do not know their rights related to social security sufficiently and that there are very few theoretical and practical courses that can create awareness about social security in the current education and training programs.

Keywords: Sports Sciences, Social Security, Awareness

SPOR BİLİMLERİ ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL GÜVENLİK İLE İLGİLİ FARKINDALIKLARININ BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Süreç

Geliş: 14/05/2024

Kabul: 07/08/2024

ÖZ

Bu çalışmanın amacı spor bilimleri öğrencilerinin sosyal güvenlik ile ilgili farkındalıklarının cinsiyet, yaş, spor türü ve öğrenim görülen bölüm değişkenleri açısından incelenmesidir. Çalışmanın evrenini Erciyes Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören 1417 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise basit tesadüfi yöntemle seçilen toplam 302 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama araçları olarak kişisel bilgi formu ve sosyal güvenlikle ilgili farkındalık ölçeği kullanılmıştır. Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılarak yürütülmüştür. Elde edilen verileri analiz etmek amacıyla frekans, aritmetik ortalama, standart sapma, basıklık ve çarpıklık değerleri hesaplanmıştır. İkili grupların karşılaştırılmasında bağımsız örneklem t testi tercih edilmiştir. Çoklu grupların karşılaştırılmasında ise tek yönlü varyans analizi testi kullanılmıştır. Tek yönlü varyans analizi testi analizinde istatistiksel olarak anlamlı bir farkın bulunması halinde LSD testi tercih edilerek gruplar arası karşılaştırmalar yapılmıştır.

Sonuç olarak, spor bilimleri öğrencilerinin sosyal güvenlikle ilgili farkındalıklarının düşük düzeyde olduğu, yaş ve spor türü değişkenine göre farklılık gösterirken, cinsiyet ve öğrenim görülen bölüm değişkenlerine göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu durumun katılımcıların hem öğrenci hem de sporcu olarak sosyal güvenlikle alakalı haklarını yeteri kadar bilmemelerinden ve mevcut eğitim-öğretim programlarında sosyal güvenlikle ilgili farkındalıklarını oluşturabilecek teorik ve uygulamalı derslere çok az yer verilmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Spor Bilimleri, Sosyal Güvenlik, Farkındalık

^a kkaynak@erciyes.edu.tr

^{id} <https://orcid.org/0000-0002-5608-2661>

^{ib} gulbayiroglu@sdu.edu.tr

^{id} <https://orcid.org/0000-0002-4297-4562>

How to Cite: Kaynak, K., & Bayıroğlu, G. B. (2024). Spor Bilimleri Öğrencilerinin Sosyal Güvenlik İle İlgili Farkındalıklarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Sivas Cumhuriyet University Journal of Sport Sciences*, 5(2):87-92

Giriş

Bireyler için "ihtiyaç" kavramı, yaşanan toplumlara göre farklılık göstermektedir. Bazı toplumlar "ihtiyaç" kavramını yemek, içmek ve barınma gibi bireylerin temel ihtiyaçları şeklinde algılamakta, bazı toplumlarda ise ihtiyaç kavramı temel ihtiyaçların yanı sıra sosyal güvenlik, adalet ve eşitlik gibi durumları da bireylerin ihtiyaçları olarak algılamaktadır (Balcı ve ark., 2018). Sosyal güvenlik, bireyin yaşamının her aşamasında etkili olan bir olgudur. Birey ve sosyal güvenlik ilişkisi, bireyin anne karnından başlayıp tüm yaşamı boyunca devam etmektedir. Yaşamın farklı evrelerinde, bireyin karşılaşılabileceği riskler ve zorluklar göz önüne alındığında, sosyal güvenlik kavramının önemi daha da artmaktadır (Öner, 2011). Literatür incelendiğinde sosyal güvenlik ile ilgili birçok tanım olduğu görülmüştür. Sosyal güvenlik, bireylerin gelir düzeylerine bakılmaksızın çeşitli risklere karşı her türlü güvenceyi sağlama görevini üstlenen kurum veya kurumlar olarak tanımlanır (Kılıç, 2017). Bir başka tanıma göre ise, bireylerin karşılaşılabileceği çeşitli sosyal riskler, maddi kayıp artışlarına karşı güvenliklerinin oluşturulması olarak ifade edilmiştir (Oral, 2004). Arıcı (2015) ise sosyal güvenliği, bireylerin karşı karşıya kalabileceği her türlü tehlike ile ortaya çıkacak ekonomik sorunlara karşı emniyetlerinin sağlanması olarak tanımlamıştır. Yapılan bu tanımların ortak noktası, bir ülkede yaşayan bireylerin, herhangi bir durumda karşılaşılabileceği çeşitli risklere karşı güvencelerinin sağlanmasıdır.

Sosyal güvenlik kavramı sadece bireyin yaşamının farklı dönemlerindeki ihtiyaçlarına odaklanmaz, aynı zamanda spor gibi faaliyetlerin de bu ihtiyaçlarla bağlantılı olduğunu göz önünde bulundurmaktadır. Spor geçmişten günümüze yaygınlaşarak günlük yaşamımızda önemli bir yer edinmiş bir olgudur (Dalbudak ve Yiğit; 2019; Akıncı ve ark., 2020; Abiş, 2022; Dalbudak ve Balyan, 2021; Koçyiğit, 2022; Koçyiğit ve ark., 2022). Aynı zamanda bireylerin ekonomik açıdan geçimlerini sağladığı, bir meslek olmak kaydıyla hızla büyüyen bir endüstridir (Arısoy ve ark., 2020). Sporcuların yaşadığı her türlü sorunun çözümünde sosyal güvenlik sisteminin önemli bir rolü bulunmaktadır. Türkiye'de spor ve sporcu sağlığıyla ilgili sosyal güvenlik yaklaşımları, Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren başlamıştır. Ancak, spor, sporcu sağlığı ve sosyal güvenlikle ilgili hazırlanan tasarılar ve teklifler genellikle kesinlik kazanamamış ve yürürlüğe girememiştir. Geçmişten günümüze gerçekleştirilen araştırmaların büyük bir kısmında, amatör sporcuların sosyal güvenliği konusunda önemli eksikliklerin mevcut olduğu vurgulanmaktadır ve bu eksikliklerin giderilmesi için birçok öneri sunulmuş ancak günümüze kadar bu konuda tam anlamıyla bir çözüm bulunamamıştır (Öner, 2011).

Sporla sosyal güvenlik, sporcuların sağlık hizmetlerine erişimini sağlamak, spor yaralanmaları veya hastalıkları durumunda tıbbi tedaviyi karşılamak ve sporculuk kariyerleri boyunca maddi güvence sunmak için hayati bir öneme sahiptir. Ayrıca, sosyal güvenlik sistemi sporcuların fiziksel ve psikolojik sağlığını koruyarak uzun vadeli performanslarını ve katılımlarını destekleyebilmektedir. Dolayısıyla, spor ortamlarında meydana gelebilecek

kazalar, yaralanmalar veya sağlık sorunları nedeniyle sporcuların sosyal güvenceye ihtiyacı bulunmaktadır. Sporda sosyal güvenliğin sağlanması, sporcuların güvenliğini ve refahını güvence altına alarak sporun sürdürülebilirliği ve gelişimi için temel bir faktördür.

Yapılan literatür taramasında, spor bilimleri öğrencilerinin sosyal güvenlik hakkındaki farkındalık düzeylerini inceleyen herhangi bir çalışma bulunamamıştır. Sosyal güvenlik kavramı sporcuları sağlık, işsizlik ve diğer karşılaşılabilecekleri çeşitli risklere karşı koruyan temel bir sistemdir. Bu nedenle spor bilimleri öğrencilerinin sosyal güvenlik konusunda bilgi ve farkındalıklarının değerlendirilmesi, sporcuların spor yaşamlarında haklarını nasıl kullanacaklarını bilmeleri ve gerekli eğitim gereksinimlerinin belirlenmesinde önemli rol oynamaktadır. Dolayısıyla, sosyal güvenlik hakkındaki farkındalık düzeyinin incelenmesi, bireysel ve toplumsal açıdan önemli sonuçlar doğurabilir. Bu nedenle çalışmada, spor bilimleri alanında öğrenim gören öğrencilerin sosyal güvenlik ile ilgili farkındalıklarının bazı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu amaçla aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır:

1. Spor bilimleri öğrencilerinin sosyal güvenlik ile ilgili farkındalık düzeyleri nedir?

2. Spor bilimleri öğrencilerinin sosyal güvenlik ile ilgili farkındalık düzeyleri öğrencilerin yaşına, cinsiyetine, spor türüne ve öğrenim gördükleri bölüme göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Mevcut araştırma nicel araştırma yönteminde ve tarama modeli kullanılarak tasarlanmıştır. Tarama modeli, araştırmacıların bir örneklem veya evrenin görüşlerini, algılarını, davranışlarını, tutumlarını veya özelliklerini tanımlamak amacıyla anket, test ve ölçek gibi veri toplama araçlarının kullanıldığı araştırmadır (Creswell, 2012; Fraenkel ve ark., 2015).

Araştırma Grubu

Çalışmanın evrenini 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında Erciyes Üniversitesi bünyesindeki Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören 1417 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem grubu ise, ilgili evreni temsil edebilecek düzeyde ve nitelikte basit tesadüfi yöntemle seçilen toplam 302 öğrenci olarak belirlenmiştir. Basit tesadüfi yöntem; evrende yer alan her birimin örneklem içerisinde yer alma olasılığının aynı olmasıdır. Diğer bir ifadeyle, birimlerin birbirinden bağımsız olarak eşit seçilme şansına sahip olmalarıdır (Ural ve Kılıç, 2005). Basit tesadüfi örnekleme yönteminde evreni oluşturan öğrenci grubu bir liste halinde oluşturulmuştur ve numaralandırılmıştır. Daha sonra, oluşturulan liste içerisinde Python programı kullanılarak seçilen 302 öğrenci örneklem grubunu oluşturmuştur.

Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre %45,0'ünün kadın, %55,0'ünün erkek, yaş değişkenine göre %62,3'ünün 18-21, %29,8'inin 22-25, %7,9'unun 26 ve üzeri, spor türü değişkenine göre %44,4'ünün bireysel, %55,6'sının takım,

öğrenim görülen bölüm değişkenine göre ise %22,5'inin beden eğitimi öğretmenliği, %23,8'inin antrenörlük eğitimi, %25,2'sinin spor yöneticiliği ve %28,5'inin rekreasyon cevabını verdiği görülmüştür (Tablo 1).

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları olarak, kişisel bilgi formu ve sosyal güvenlikle ilgili farkındalık ölçeği kullanılmıştır.

Kişisel bilgi formu. Bu form; spor bilimlerinde öğrenim gören öğrencilerin cinsiyeti, yaşı, spor türü, öğrenim görülen bölümü ile ilgili sorulardan oluşmaktadır.

Sosyal Güvenlikle İlgili Farkındalık Ölçeği. Amcaoğlu'nun (2015) geliştirdiği ölçek, profesyonel sporcuların sosyal güvenlik hakkındaki farkındalıklarını incelemiştir. Yazar mevcut çalışmada doğrudan araştırma maddeleri üzerinden analizler yapmış alt boyutlar üzerinden bir değerlendirme gerçekleştirmemiştir. Gökduman (2019) ise, mevcut ölçeğin 14 maddeden oluştuğunu ve iki alt boyut içerdiğini rapor etmiştir. Ölçeğe ait olan bu iki alt boyut, sağlık güvencesi protokollerin farkındalık düzeyi 5 maddeden (1,2,3,4,5) ve genel sağlık sigortası farkındalık düzeyi ise 9 maddeden (6,7,8,9,10,11,12,13,14) oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutlarının iç tutarlılık katsayılarının sırasıyla .81 ve .85 olduğu ifade edilmiştir. Ölçek alt boyutlarından elde edilen puanların artışı, bireylerin sosyal güvenlik konusundaki farkındalık seviyelerinin yüksek olduğunun bir göstergesidir. Bu çalışmada ölçeğin cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı sağlık güvencesi protokollerin farkındalık alt boyutu için .80, genel sağlık sigortası farkındalık alt boyutu için .86 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 22.0 adlı program kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimleyici ve çıkarımsal istatistikler kullanılmıştır. Kolmogorov-Smirnov testi sonucu $p < 0,05$ olduğu ve basıklık ile çarpıklık değerleri ± 2 aralığında olduğu görülmüştür (Tablo 2).

Literatürde basıklık ile çarpıklık değerleri ± 2 aralığında olmasını normal dağılım gösterdiğini kabul eden çalışmalara rastlanılmıştır (Büyüköztürk, 2007; Tabachnick ve Fidell 2013). Bu bilgiler doğrultusunda parametrik analizler kullanılmıştır. İkili grupların karşılaştırılmasında bağımsız

örneklem t testi tercih edilmiştir. Çoklu grupların karşılaştırılmasında ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi kullanılmıştır. Tek yönlü varyans analizi testi analizinde istatistiksel olarak anlamlı bir farkın bulunması halinde LSD testi tercih edilerek gruplar arası karşılaştırmalar yapılmıştır.

Bulgular

Spor bilimleri öğrencilerinin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri incelendiğinde; sağlık güvencesi protokollerin farkındalık alt boyutunda $1,219 \pm 308$, genel sağlık sigortası farkındalık alt boyutunda $1,379 \pm 322$ olduğu görülmüştür (Tablo 3).

Spor bilimleri öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre sosyal güvenlikle ilgili farkındalık ölçeğinin sağlık güvencesi protokolleri ve genel sağlık sigortası farkındalık alt boyutlarından aldıkları puanlarda istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir (Tablo 4).

Spor bilimleri öğrencilerinin yaş değişkenine göre sosyal güvenlikle ilgili farkındalık ölçeğinin sağlık güvencesi protokolleri ve genel sağlık sigortası farkındalık alt boyutlarından aldıkları puanlarda istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Bu farklılıklar, yaş grupları arasındaki farkı belirlemek için kullanılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi ile tespit edilmiştir. İki alt boyutta da 18-21 yaş ile 22-25 yaş ve 22-25 yaş ile 26 ve üzeri yaş grupları arasında anlamlı fark olduğu görülmektedir (Tablo 5).

Spor bilimleri öğrencilerinin spor türü değişkenine göre sosyal güvenlikle ilgili farkındalık ölçeğinin sağlık güvencesi protokolleri ve genel sağlık sigortası farkındalık alt boyutlarından aldıkları puanlarda istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Bu farklılıklar, ikili grupların karşılaştırılmasında kullanılan bağımsız örneklem t testi ile belirlenmiştir (Tablo 6).

Spor bilimleri öğrencilerinin öğrenim görülen bölüm değişkenine göre sosyal güvenlikle ilgili farkındalık ölçeğinin sağlık güvencesi protokolleri ve genel sağlık sigortası farkındalık alt boyutlarından aldıkları puanlarda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Bu sonuçlar, farklı bölümlerde öğrenim gören öğrenciler arasındaki farkları belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi ile elde edilmiştir ($p > 0.05$) (Tablo 7).

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Değişkenler		f	%
Cinsiyet	Kadın	136	45,0
	Erkek	166	55,0
Yaş	18-21	188	62,3
	22-25	90	29,8
	26 ve üzeri	24	7,9
Spor Türü	Bireysel	134	44,4
	Takım	168	55,6
Öğrenim Görülen Bölüm	Beden Eğitimi Öğretmenliği	68	22,5
	Antrenörlük Eğitimi	72	23,8
	Spor Yöneticiliği	76	25,2
	Rekreasyon Uzmanlığı	86	28,5
Toplam		302	100

(f = Kişi Sayısı, % = Yüzdellik)

Tablo 2. Değişkenlerin Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

Değişkenler	n	Çarpıklık	Basıklık	p
Sağlık Güvencesi Protokollerin Farkındalık	302	1,416	,813	,000**
Genel Sağlık Sigortası Farkındalık	302	,641	-,842	,000**

*p<0,05 **p<0,01

Tablo 3. Katılımcıların Ölçekten Aldıkları Puanların Betimsel İstatistiği

Değişkenler	n	En az	En çok	$\bar{X}\pm SS$
Sağlık Güvencesi Protokollerin Farkındalık	302	1,000	2,000	1,219±,308
Genel Sağlık Sigortası Farkındalık	302	1,000	2,000	1,379±,322

Tablo 4. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Sosyal Güvenlikle İlgili Farkındalıkları

Değişkenler	Cinsiyet	n	$\bar{X}\pm SS$	t	p
Sağlık Güvencesi Protokollerin Farkındalık	Kadın	136	1,206±,304	-,646	,519
	Erkek	166	1,229±,312		
Genel Sağlık Sigortası Farkındalık	Kadın	136	1,338±,352	,942	,347
	Erkek	166	1,303±,295		

Tablo 5. Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Sosyal Güvenlikle İlgili Farkındalıkları

Değişkenler	Yaş	n	$\bar{X}\pm SS$	f	p	Fark
Sağlık Güvencesi Protokollerin Farkındalık	^a 18-21	188	1,179±,275	4,433	,013	b>a
	^b 22-25	90	1,276±,343			c>b
	^c 26 ve üzeri	24	1,317±,368			
Genel Sağlık Sigortası Farkındalık	^a 18-21	188	1,260±,292	8,681	,000	b>a
	^b 22-25	90	1,412±,337			c>b
	^c 26 ve üzeri	24	1,426±,387			

Tablo 6. Katılımcıların Spor Türü Değişkenine Göre Sosyal Güvenlikle İlgili Farkındalıkları

Değişkenler	Spor Türü	n	$\bar{X}\pm SS$	t	p
Sağlık Güvencesi Protokollerin Farkındalık	Bireysel	134	1,167±,306	-2,615	,009*
	Takım	168	1,260±,305		
Genel Sağlık Sigortası Farkındalık	Bireysel	134	1,267±,333	-2,510	,013*
	Takım	168	1,360±,308		

Tablo 7. Katılımcıların Öğrenim Görülen Bölüm Değişkenine Göre Sosyal Güvenlikle İlgili Farkındalıkları

Değişkenler	Öğrenim Görülen Bölüm	n	$\bar{X}\pm SS$	f	p	Fark
Sağlık Güvencesi Protokollerin Farkındalık	^a Beden Eğitimi Öğretmenliği	68	1,177±,271	1,008	,390	-
	^b Antrenörlük Eğitimi	72	1,244±,339			
	^c Spor Yöneticiliği	76	1,253±,316			
	^d Rekreasyon Uzmanlığı	86	1,200±,301			
Genel Sağlık Sigortası Farkındalık	^a Beden Eğitimi Öğretmenliği	68	1,369±,308	,828	,479	-
	^b Antrenörlük Eğitimi	72	1,303±,314			
	^c Spor Yöneticiliği	76	1,290±,300			
	^d Rekreasyon Uzmanlığı	86	1,319±,322			

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmanın ilk amacı, spor bilimleri öğrencilerinin sosyal güvenlikle ilgili farkındalık düzeylerinin belirlenmesidir. Araştırma bulgularına göre spor bilimleri öğrencilerinin ölçeğe ait alt boyutlardan aldıkları puanların düşük düzeyde olduğu görülmüştür. Araştırmacılar tarafından yapılan literatür taramasında, profesyonel sporcuların (Amcaoğlu ve Yetim, 2018), amatör dövüş sporcularının (Gökduman ve Çankaya, 2019) ve amatör futbolcuların (Pepe ve Arısoy, 2023) sosyal güvenlikle ilgili farkındalık düzeylerinin düşük olduğunu rapor eden çalışmalara rastlanılmıştır. Bu durumun spor bilimleri

öğrencilerinin herhangi bir sosyal güvenceye sahip olsalar bile, hangi durumlarda hangi haklardan yararlanabileceklerini veya bu haklardan yararlanabilmek için hangi durumlarda neleri yapmaları gerektiğini hakkında yeterli bilgilere sahip olmadıklarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre ölçek alt boyutlarından aldıkları puanlarda farklılık görülmemiştir. Literatürde, çeşitli örneklem gruplarında cinsiyetin sağlık güvencesi protokolleri ve genel sağlık sigortası farkındalıkları açısından farklılaşmadığını rapor eden çalışmalara rastlanılmıştır (Amcaoğlu, 2015; Gökduman ve Çankaya, 2019). Bu durumun spor bilimlerinde öğrencilerinin cinsiyet fark etmeksizin hem sportif hem de

eğitim düzeyi olarak benzer nitelikteki bireylerden oluşmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çalışmanın diğer bir bulgusu ise spor bilimleri öğrencilerinin yaş değişkenine göre ölçek alt boyutlarından aldıkları puanlarda istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiğini tespit edilmiştir. Her iki alt boyutta 22-25 yaş ile 18-21 yaş ve 26 ve üzeri yaş ile 22-25 yaş arasında anlamlı farklılık tespit edilirken 26 yaş ve üzeri ile 18-21 yaş arasında herhangi bir anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Alt boyutlarda en yüksek farkındalık puanına bakıldığında ise bu puanın 26 yaş ve üzeri öğrencilere ait olduğu görülmüştür. Literatürde, Gökduman (2019) yaptığı çalışmada yaş değişkenine göre amatör dövüş sporcularının genel sağlık güvencesi protokollerin farkındalıklarının anlamlı olduğunu ancak sağlık güvencesi protokolleri farkındalıklarının ise anlamlı olmadığını rapor etmiştir. Pepe ve Arısoy (2023) ise, futbolcuların yaş değişkenine göre sosyal güvenlikle alakalı farkındalık düzeylerinin anlamlı olmamasına rağmen farkındalığın 18-21 yaş aralığındaki futbolculara yönünde olduğunu rapor etmişlerdir. Sunulan bu çalışmada, 26 yaş ve üzeri öğrencilerin artık sportif anlamda mesleki hayata geçiş aşamalarına yaklaşmalarından ya da aktif sporcu olarak daha tecrübeli olmalarından kaynaklı olarak sosyal güvenlik ile ilgili konuları daha yakından takip edebilmelerinden ve yaş ilerledikçe bilgi düzeylerinin artmasıyla birlikte farkındalık düzeylerinin de artmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmada, spor bilimleri öğrencilerinin spor türü değişkenine göre ölçek alt boyutlarından aldıkları puanların istatistiksel olarak anlamlı farklılaştığı görülmüştür. Ölçeğin her iki alt boyutunda da takım sporcularının sosyal güvenlik farkındalıklarının bireysel sporculara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Araştırmacılar tarafından yapılan literatür taramasında, herhangi bir sporcu grubunun spor türüne göre sosyal güvenlik farkındalıklarını inceleyen bir çalışma tespit edilmemiştir. Sunulan bu çalışmada spor türü değişkenine göre aldıkları puanların takım sporlarıyla ilgilenen sporcular yönünde olmasının özellikle son dönemlerde sporcuların sosyal güvenlik gerektiren olayların takım sporlarında meydana gelmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu bulgunun yanı sıra, sporcuların bilgi ve farkındalıklarının genellikle eğitim, yaş, gelir düzeyi gibi çeşitli faktörlerden etkilendiği ve spor türü ile doğrudan ilişkilendirilemeyeceği de göz önünde bulundurulmalıdır.

Katılımcıların bölüm değişkenine göre ölçek alt boyutlarından aldıkları puanlarda istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemesine rağmen sağlık güvencesi protokollerin farkındalık alt boyutunda spor yöneticiliği, genel sağlık sigortası farkındalık alt boyutunda ise beden eğitimi öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin daha yüksek farkındalığa sahip oldukları görülmüştür. Araştırmacılar tarafından yapılan literatür taramasında, herhangi bir sporcu grubunun bölüm değişkenine göre sosyal güvenlik ile ilgili farkındalık

düzeylerini inceleyen bir çalışma tespit edilmemiştir. Sunulan bu çalışmada elde edilen bu bulgunun, üniversite eğitimindeki müfredatlar göz önüne alındığında, sporda sosyal güvenlik dersinin spor yöneticiliği bölümüne ait müfredat programı içerisinde olması ve öğrencilerin sosyal güvenlikle alakalı kendi kişisel meraklarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Sonuç olarak, spor bilimleri öğrencilerinin sosyal güvenlikle ilgili farkındalıklarının düşük düzeyde olduğu, yaş ve spor türü değişkenine göre farklılaşırken, cinsiyet ve öğrenim görülen bölüm değişkenlerine göre ise farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Bu durumun, katılımcıların hem öğrenci hem de sporcu olarak sosyal güvenlikle alakalı haklarını yeteri kadar bilmemelerinden ve mevcut eğitim-öğretim programlarında sosyal güvenlikle ilgili farkındalıklarını oluşturabilecek teorik ve uygulamalı derslere çok az yer verilmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Sporcuların sosyal güvenlik ile ilgili farkındalıkların yüksek olması kritik bir önem arz etmektedir. Çünkü sosyal güvenlik sistemi, sporcuları sağlık, işsizlik, yaşlılık gibi risklere karşı koruyan bir güvence sağlamaktadır. Bu nedenle sporcuların sosyal güvenlik ile ilgili bilgi düzeylerinin iyi olması ve farkındalıklarının yüksek olması karşılaşılabilecekleri risklere karşı hazırlıklı olmalarını ve var olan sosyal güvenlik haklarını etkili bir şekilde kullanmalarına olanak sağlamaktadır. Aynı zamanda sosyal güvenlik haklarının bilinmesi ve farkındalığın oluşturulması sporcuların sağlık ve güvenlik standartlarının yükseltilmesine katkıda bulunmaktadır. Bu bağlamda, sporcuların sosyal güvenlik ile ilgili bilgi ve farkındalıklarının yüksek olması hem bireysel refahlarını koruyabilmeyi hem de profesyonel spor yaşamlarının sürekliliği açısından kritik bir öneme sahiptir.

Öneriler

Yapılan bu araştırma, Erciyes Üniversitesi spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrenciler ile yürütülmüştür. Spor Bilimlerine ait müfredat programlarında öğrenci ve/veya sporcuların sosyal güvenlik haklarını ve farkındalıklarını oluşturacak veya artıracak dersler yürütülmelidir ve bu derslerin etkililiği test edilmelidir.

Spor Bilimlerine ait müfredat programlarında öğrenci ve/veya sporcuların sosyal güvenlik haklarını ve farkındalıklarını oluşturabilecek ve var olan farkındalıklarını artıracak seminer, panel gibi programlar oluşturulmalıdır ve bu programların etkililiği test edilmelidir.

Araştırma sonuçlarının genellenebilirliğinin artırılabilmesi için sonraki yapılacak çalışmaların; daha farklı il ve bölgelerdeki spor bilimleri fakültelerinde öğrenim gören katılımcılar üzerine uygulanabilir.

Kaynaklar

- Abiş, S. (2022). The Relationship with Positive Thinking Skills and Sportsmanship Orientations in Football Players. *Synesis*, 14(1), 437-447. Retrieved from <https://seer.ucp.br/seer/index.php/synesis/article/view/2336>
- Akıncı, A. Y., Türkay, İ. K., Arısoy, A., Deniz, C. (2020). Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi (Isparta Örneği). *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(3), 53-62. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/comusbd/issue/59247/801257>
- Amcaoğlu, D. (2015). Sporcularda Sosyal Güvenlik. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 8(1): 58-68), Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye.
- Amcaoğlu, D., Yetim, A. A. (2018). Sporcuların Sosyal Güvenlik Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 8(1), 58-68. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/iuspor/issue/36948/406490>
- Arıcı, K. (2015). Türk Sosyal Güvenlik Hukuku (2. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Arısoy, A., Pepe, O., Karaoğlu, B. (2020). Covid 19 Sürecinde Futbola Dönüş Öncesi Futbolcuların Durumluk Kaygı Düzeyleri ile Psikolojik Performansları Arasındaki İlişki Belirlenmesi: Isparta Örneği. *Yalvaç Akademi Dergisi*, 5(1), 55-63.
- Balci, V., Gök, Y., Akoğlu, H. E. (2018). Türkiye'nin Ulusal Gençlik ve Spor Politikalarının, Sürdürülebilirliğin Sosyal Boyutuyla İncelenmesi. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 9-22. <https://doi.org/10.22633/rpge.v25i2.15498>
- Büyüköztürk, Ş. (2007). Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı (7. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Creswell, J. W. (2012). *Educational Research Planning, Conducting and Evaluating Quantitative and Qualitative Research*. Boston: Pearson Education.
- Dalbudak, İ., Balyan, M. (2021). The Relation Between Psychological Wellness and Perception of Success of High School Students Doing Sports. *Revista on Line de Política e Gestão Educacional*, 25(2), 1432-1450. Retrieved from <https://www.redalyc.org/journal/6377/637769126026/637769126026.pdf>
- Dalbudak, İ., Yiğit, S. (2019). Hearing Impaired Students' Attitudes Towards Physical Education and Sports. *Journal of Education and Training Studies*, 7(9), 55-60. doi:10.11114/jets.v7i9.4255
- Fraenkel, J. R., Wallen, N., Hyun, H. (2015). *How to Design and Evaluate Research in Education*. London: McGraw-Hill Higher Education.
- Gökdoğan, Ç. (2019). Amatör Dövüş Sporcularının Sosyal Güvenlikleri ile İlgili Farkındalıklarının Belirlenmesi. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Bursa, Türkiye.
- Gökdoğan, Ç., Çankaya, C. (2019). Amatör Dövüş Sporcularının Sosyal Güvenlik (Sağlık) Konusundaki Farkındalık Düzeyinin Araştırılması, *Spor Eğitim Dergisi*, 3 (2), 11-19. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/seder/issue/44750/545811>
- Kılıç, M. (2017). Sosyal Güvenlik Hakkının Kapsamı ve Sınırı. *İş ve Hayat*, 3(5), 378-398. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/isvehayat/issue/52096/680426>
- Koçyiğit, B. (2022). Zihinsel Dayanıklılık ile Öz Yeterlik Arasındaki İlişki. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(4), 871-881. <https://doi.org/10.38021/asbid.1166423>
- Koçyiğit, B., Çimen, E., Pepe, O. (2022). Taekwondo Sporcularının Başa Çıkma Yeterliliklerinin İncelenmesi. *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 45- 51. Retrieved from <http://cuspor.cumhuriyet.edu.tr/en/download/article-file/2614365>
- Oral, İ. (2004). *Sosyal Güvenlik Hukuku*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Öner, S. (2011). Sporda Sosyal Güvenlik. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Konya, Türkiye.
- Pepe, O., Arısoy, A. (2023). Futbolcuların Sosyal Güvenlikleri ile İlgili Farkındalıklarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Yalvaç Akademi Dergisi*, 8(1), 117-124. <https://doi.org/10.5712/yalvac.1260748>
- Tabachnick, B. G., Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics*. Boston, MA: pearson.
- Ural, A., ve Kılıç, İ. (2005). *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Detay Yayıncılık.